

INTERVIU

1.

Întrebare: *In calitate de presedinte al UNBR, cred ca ati luat cunostint de forfota provocata in lumea avocaturii cu privire la publicitatea formelor de exercitare a profesiei ca urmare a deciziei Consiliului UNBR de la sfarsitul anului trecut. De ce a fost nevoie acum de aceste modificari, dupa ce, in 2009, printr-o decizie interpretativa, s-au fixat reperele libertatii exercitarii dreptului la publicitate profesionala ?*

Răspuns: Am constatat ca exista un interes particular cu privire la aceasta categorie de reglementari, deși deciziei Consiliului U.N.B.R. cuprinde si alte reglementări survenite sau modificate, de real interes pentru profesia de avocat. Atât în spațiul public cât și în mediul profesional se implică toți actorii din sfera marketingului profesiei de avocat. Se exprimă fie prejudecăți nejustificate ce vizează incapacitatea profesiei de autoreglementare, fie neîncrederea în capacitatea organelor profesionale competente, potrivit legii, să intervină și să aplice corect prevederile normative în materie, față de situația anterioară când s-ar fi asistat pasiv și complice la încălcarea regulilor preexistente. Există o reținere „nejustificată încă” a agenților economici, a specialiștilor, a entităților profesionale în inițierea și desfășurarea efectivă a activitățile specifice exercitării dreptului consacrat de art. 48 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Am informații că s-a ajuns până acolo încât s-ar fi eliminat din conținutul site-ului de prezentare a entității profesionale mențiunile privind profesia anterioară a avocaților deși există un drept legal recunoscut avocatului de a desfășura *publicitatea de informare* dar și obligația legală de a nu folosi mijloace de reclamă sau de publicitate în scopul dobândirii clientelei prin procedee incompatibile cu demnitatea profesiei, consacrat încă de la intrarea în vigoare a legii. Este certă înțelegerea incorectă a sensului modificărilor ce vizează exclusiv publicitatea profesională incorectă, care incită la încălcarea regulilor impuse de materia conflictului de interese, la care se referă, în realitate, interdicția dezvăluirii profesiei anterioare a avocatului în scopul publicitar al atragerii de clientelă în perimetrul profesiei exercitată anterior, fără respectarea legii, în ansamblul ei.

Sunt frecvente cazurile în care sunt „descoperite” și criticate reglementări care sunt în vigoare din ianuarie 2005, nu s-au modificat prin hotărârea Consiliului U.N.B.R. din 14 decembrie 2013 și care sunt prezentate drept „reglementări nou introduse!”. Se pare că reglementările în discuție au fost ignorate sau au rămas indiferente celor care „critică” fără a examina cu atenție dispozițiile normative supuse criticii și dispozițiile Statutului profesiei de avocat, în ansamblul lor.

A fost nevoie de publicarea pe site-ul www.unbr.ro a unui tabel comparativ al reglementărilor preexistente, în vigoare din 2005 și a celor survenite în realitate,

deoarece se preiau necritic mesaje ce vizează mai degrabă denigrarea organelor profesiei de avocat sau a profesiei în ansamblul său.

Nu s-au modificat politicile profesionale care din 2001 și până în prezent sunt subordonate dezideratului dezvoltării și promovării serviciilor profesionale ale avocaților. Avocații își desfășoară activitatea în piața serviciilor profesionale de consultanță și asistență juridică, în cadrul căreia, sunt expuși comunicării și trebuie să comunice. Inerent, comportamentul în piață, inclusiv al entităților din care avocatul face parte și calitatea serviciilor profesionale sunt supuse aprecierilor, criticilor. Este de esența concurenței profesionale oneste această situație. Este firească măsurarea calității serviciilor oferite de avocați prin rezultate profesionale care sunt aduse la cunoștința publicului cu onestitatea impusă de demnitatea profesiei. Gradul de informare a participanților din piață influențează luarea deciziilor de către consumatorii de servicii juridice, dar interesele legitime ale acestora, subordonate nevoilor proprii, se impun a fi ocrotite, potrivit legii. În condițiile unei specializări tot mai stricte a profesiei și a multiplicării numerice a avocaților, publicitatea profesiei nu poate fi distorsionată prin reglementări făcute cu acest scop.

Împrejurarea că decizia interpretativă din 2009 a fost transpusă în completarea modificărilor aduse Statutului profesiei de avocat, demonstrează că situația creată prin aplicarea corectă a limitelor publicității profesionale prevăzute în această decizie, în contextul existenței normelor statutare adoptate încă din anul 2001, a fost benefică evoluției profesiei de avocat.

Au existat și derapaje, exagerări și, mai ales, o ineficiență și lipsă de reacție a organelor profesiei competente să intervină cu echilibrul impus de protecția legală a drepturilor și intereselor în conflict. Astfel de situații, agravate în contextul unei crize economice profunde care a afectat în mod diferențiat cei aproximativ 30 de mii de avocați au determinat reprezentanții legali ai acestora să adopte reglementări care vizează sancționarea comportamentelor ce depășesc limita drepturilor conferite de lege. Într-o profesie reglementată, în lipsa unor dispoziții exprese incluse în codul său propriu de conduită profesională, organele profesiei au fost puse frecvent în situația de a nu dispune de instrumente normative pentru intervenția promptă în cazul în care publicitatea agresivă, incorectă, a pus în discuție demnitatea și încrederea în întreg Corpul profesional. Este cazul racolării directe sau indirecte, prin publicitate contrară principiilor de bază ale profesiei, a victimelor accidentelor sau a moștenitorilor acestora, în situația și în circumstanțele în care sunt în imposibilitatea de a alege un avocat, a publicării unor materiale cu conținut publicitar în publicații care se referă la ocupații ce lezează demnitatea profesiei de avocat sau bunele moravuri, promiterea obținerii unor rezultate profesionale bazate pe situații ce încalcă regulile conflictului de interese, asocierea numelui profesional al entităților profesionale de avocați cu operatori economici a căror prezentare în spațiul virtual, prin asociere cu profesia de avocat, lezează demnitatea profesiei, etc.

S-a apreciat că este cazul ca reglementările să fie parțial modificate sau completate, după 9 ani de la intrarea în vigoare a Statutului profesiei de avocat adoptat de Consiliul U.N.B.R. la 25 septembrie 2004 (M.Of. nr. 45/13 ianuarie 2005).

În condițiile în care majoritatea reglementărilor adoptate în 2004 au rămas în vigoare iar prevederile art. 48 din Legea nr. 51/1995 nu s-au modificat, evoluția înregistrată în domeniul publicității în general, în marketingul profesional în special, evoluția reglementărilor în materie în spațiul european a impus adoptarea modificărilor în discuție.

2.

Întrebare: *Apreciați că modificările adoptate aduc schimbări radicale cu privire la publicitatea profesională ?*

Răspuns: Nu este cazul să se exagereze. Nu neg, posibilitatea ca modificările intervenite să fie apreciate insuficient de clare prin ele însele, lipsite de previzibilitatea rezonabilă impusă de exigențele din materia tehnicii legislative, dacă ele sunt analizate desprinse din contextul normativ general al Legii nr. 51/1995, al Statutului profesiei de avocat și al Codului deontologic. Lucrurile, sub acest aspect, se clarifică, în timp. Pentru a asigura securitatea dreptului entităților profesionale la realizarea publicității profesionale și pentru a se oferi garanții și instrumente practice prin care să se evite abuzurile, Comisia Permanentă a U.N.B.R. din 31 ianuarie 2014 a luat măsura inițierii elaborării unui ghid de bune practici în materie. În condițiile în care există tendința unor interpretări exagerate, care neagă aplicarea regulilor de bază permise de deontologia profesională, nemodificată în timp, în materia publicității profesionale și care împrumută opiniile unor „comunicatori” care neagă existența unor limite legale a dreptului la publicitate profesională în numele unor practici aplicabile într-un alt sistem normativ, în alte spații culturale, sub pretextul inerentei globalizării ce funcționează și în domeniul juridic, un astfel de instrument de lucru este benefic.

Pe baza reglementărilor existente prealabil hotărârii din 14 decembrie 2013, publicitatea agresivă, indecența publicității autolaudative, publicitatea înșelătoare ori practicile de publicitate care încalcă regulile prevăzute la art. 175 – 179 din Statutul profesiei de avocat, puteau să fie sesizate, verificate și eventual sancționate, corespunzător, de organele profesiei. Exemplific cu prevederile art. 8 din Statutul profesie de avocat care consacră datoria avocatului de a păstra secretul profesional cu privire la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, în condițiile în care secretul profesional este de ordine publică, avocatul nu poate fi obligat în nicio circumstanță și de către nicio persoană să divulge secretul profesional și nu poate fi dezlegat de secretul profesional nici de către clientul său, deoarece obligația de a păstra secretul profesional este absolută și nelimitată în timp.

Invocarea inexistenței unor reglementări precise și clare privind fapte de natura celor care în prezent sunt interzise și sancționate exclusiv dacă se folosesc în scop de realizare a publicității prin promovare, nu mai poate fi făcută în prezent pentru justificarea nesoluționării sesizărilor, ori pentru inacțiunea în fața atacurilor violente, inclusiv prin publicitate agresivă, făcute la adresa demnității profesiei și a prestigiului Corpului profesional în ansamblul său.

Delimitarea publicității ce vizează promovarea profesiei în ansamblul său de publicitatea formelor de exercitare a profesiei și reglementarea potrivită căreia barourile, U.N.B.R. și organele profesie nu răspund pentru opinia sau activitatea avocatului reflectată în mijloacele de comunicare în masă au menirea de a întări rolul avocatului ca formator de opinie, dar și responsabilitatea sa. Acest rol nu poate fi negat în orice societate democratică. Prudența, capacitatea de discernământ, echilibrul pe care se bazează încrederea că astfel de reglementări pot fi corect înțelese și aplicate, reprezintă garanția că publicitatea formelor de exercitare a profesiei se va dezvolta spre beneficiul Corpului profesional al avocaților în ansamblul său. Dacă publicitatea va fi realizată cu demnitate și prudență, va respecta strict secretul profesional și, mai ales, va fi veridică sunt convins că efectul modificărilor recent adoptate va fi benefic.

3.

Întrebare: *Sunt opinii potrivit cărora revistele de specialitate în care se face publicitate profesională ar trebui să fie precis inventariate.*

Răspuns: Materialul documentar care a stat la baza modificărilor reglementărilor a fost dat publicității și înainte de adoptarea modificărilor și ulterior. Și în prezent el poate fi consultat pe site-ul www.unbr.ro

Din cuprinsul acestuia, rezultă reglementările preexistente modificărilor, printre care se identifică și Decizia nr. 523/2009 cu caracter interpretativ privind limitele publicității profesionale. Decizia face vorbire expres despre „reviste sau alte publicații de specialitate”. Aplicarea deciziei nu a semnat atestarea unor astfel de reviste sau publicații de organele profesiei de avocat. În consecință, problema este falsă deoarece piața publicațiilor în discuție le conferă sau nu caracteristici ce le diferențiază de alte publicații.

4.

Întrebare: *Sunt numeroase intervenții în spațiul public prin care se reproșează insuficiența materialului documentar folosit la elaborarea și adoptarea modificărilor în discuție. Ce părere aveți ?*

Răspuns: De principiu, organele profesiei nu pot fi implicate în dispute care, în spațiul public, se angajează în jurul unor opinii, prezumate ca fiind responsabile.

Sursele normative de inspirație a modificărilor au fost indicate, iar numeroase modificări sunt reproduceri ale unor reglementări existente în legislația unor state europene, adeseori invocate de cei care au încălcat regulile, ca exemple de reglementare pozitivă a cărei inexistență în reglementarea internă nu ar justifica intervenția organelor profesiei pentru sancționarea unor practici vădit abuzive. Un membru marcant al conducerii profesiei a subliniat corect că atâta vreme cât aparținem spațiului cultural european avem și obligația de a respecta instituții și reglementări cu care intrăm în contact, dar și obligația de a ne și consolida identitatea și valorile definitorii ale profesiei de avocat prin raportare la sisteme de referință cu care reglementarea națională este compatibilă, distingând între circulația ideilor și împrumutul unor „forme” fără corelări în reglementările instituționale de fond cu riscul unui „transplant” care poate aduce sfârșitul ! Sunt întrutotul de acord cu un astfel de mesaj.

În elaborarea ghidului de bune practici în materie, vom conlucra cu consultanți de specialitate se vor clarifica eventuale aspecte ce țin de activitățile specifice profesiilor din domeniul relațiilor publice, ori de știința comunicării. Nu avem pretenția că depozităm adevărul absolut. Sunt convins că reacții documentate și clarificatoare ale celor invitați să conlucreze instituțional pentru realizarea acestui ghid sunt de preferat situațiilor în care reaua-credință a minorității ori a preinșilor specialiști poate deveni instrument de manipulare a majorității.

5.

Întrebare: *Ce mai aveți de adăugat ?*

Răspuns: Am convingerea că avocații dedicați profesiei, maturi și responsabili, nu privesc cu ostilitate modificările intervenite, a căror necesitate s-a impus. Concluzia este împărtășită de toți actorii de bună-credință implicați în fenomenul publicității profesionale, inclusiv de agenți economici specializați. Majoritatea entităților cu care U.N.B.R. conlucrează pentru promovarea profesiei de avocat în ansamblul său, ne-au sprijinit și ne sprijină.

Am făcut permanent apel la toleranță și echilibru pe care organele profesiei trebuie să le manifeste.

Nu pot să înțeleg atacurile incorecte la adresa organelor profesiei și a profesiei în ansamblul său făcute de formatori de opinie, coautori la textele în prezent în vigoare din Statutul profesiei de avocat. Spre exemplu, reglementările privind concurența profesională, astfel cum acestea sunt prevăzute în prezent la art. 175 – art. 179 din Statutul profesiei de avocat sunt redactate cu consultanța de specialitate a unui reputat cadru didactic universitar, avocat de prestigiu. Interpretarea tuturor dispozițiilor normative care au modificat parțial sau au completat, prevederile din Statutul profesiei de avocat la care acesta a conlucrat, nu se poate face decât în sensul că publicitatea profesională trebuie să se realizeze și este astfel reglementată încât să nu permită incidența prevederilor art. 178 din Statutul profesiei de avocat.

Este exclusă astfel o reglementare făcută „cu dedicație”, „pentru păstrarea structurii de oligopol” a pieței serviciilor profesionale avocațiale, astfel cum se pretinde într-o intervenție publică.

Actele și lucrările ședinței Consiliului U.N.B.R. din 14 decembrie 2013 reflectă votul unanim al celor 109 membri ai Consiliului U.N.B.R. (dintre care 42 de decani, membri de drept) cu privire la ansamblul reglementărilor adoptate, dar și voința ca funcția preventivă a unor astfel de reglementări să fie decisivă iar reglementările în vigoare să fie aplicate unitar !

Sper ca proiectul U.N.B.R. de realizare gratuită a publicității profesionale de către oricare avocat interesat prin platforma informatică a U.N.B.R. în curs de realizare, accesibilă exclusiv avocaților înscriși în tabloul național, actualizat de fiecare barou, în prezent accesibil de pe site-urile Uniunii Naționale a Barourilor din România (<http://unbr.ro/>), Consiliului Superior al Magistraturii (<http://www.csm1909.ro/>) și Ministerului Justiției (<http://www.just.ro/>), la început cel puțin sub aspectul publicității de informare avută în vedere de art. 48 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, să corespundă intereselor tuturor avocaților, să reducă costurile publicității pe care, inerent, fiecare entitate profesională trebuie să o facă.

În condițiile în care revolta faptelor față de reglementările existente din 2001, a demonstrat că publicitatea profesională trebuie să se dezvolte și trebuie încurajată publicitatea care respectă demnitatea profesiei de avocat, făcută în scopul dobândirii/păstrării clientelei.

Vă mulțumesc !

av. dr. Gheorghe Florea